Hoe kan LibreNMS optimaal worden ingezet om netwerkstoringen binnen een schoolnetwerk tijdig te detecteren en automatisch alerts te versturen.

Optionele ondertitel.

Liam Dewinter.

Scriptie voorgedragen tot het bekomen van de graad van Professionele bachelor in de toegepaste informatica

Promotor: Bert Van Vreckem

Co-promotor: Merlijn Nimmegeers

Academiejaar: 2024–2025 Eerste examenperiode

Departement IT en Digitale Innovatie.

Woord vooraf

Tijdens mijn studie in Toegepaste Informatica heb ik altijd een sterke interesse gehad in Monitoring, en deze bachelorproef was hielp om me er verder in te verdiepen. Het onderwerp sprak me aan omdat het een actueel en relevant thema is. Het onderzoek en het schrijven van deze bachelorproef waren dan ook een leerzame en boeiende ervaring.

Dit werk had ik echter niet kunnen voltooien zonder de hulp en steun van verschillende mensen. Allereerst wil ik mijn promotor, Bert Van Vreckem, bedanken voor zijn begeleiding, waardevolle feedback en ondersteuning. Zijn inzichten en adviezen hebben me geholpen om deze bachelorproef gronding en effectief af te ronden.

Daarnaast ben ik ook mijn co-promotors, Ricky Leybaert en Merlijn Nimmegeers, dankbaar voor hun begeleiding en kritische blik. Hun advies en suggesties waren van grote meerwaarde voor het uitwerken van dit onderzoek.

Tot slot wil ik iedereen die, op welke manier dan ook, heeft bijgedragen aan dit werk, van harte bedanken. Hopelijk biedt deze bachelorproef een waardevolle bijdrage aan het vakgebied en is het voor de lezer even boeiend als het voor mij was om eraan te werken.

Samenvatting

Deze bachelorproef onderzoekt de mogelijkheden van monitoringopties met LibreNMS binnen een schoolnetwerk. Het doel is om een systeem op te zetten dat alerts genereert wanneer switches of andere netwerkapparaten uitvallen. Een goed functionerend monitoring- en waarschuwingssysteem is cruciaal binnen een schoolomgeving, waar een stabiel netwerk essentieel is voor zowel lesgeven als administratieve taken. Mogelijks zijn er dergelijke extra's die toegepast kunnen worden De centrale onderzoeksvraag luidt: "Hoe kan LibreNMS optimaal worden ingezet om netwerkstoringen binnen een schoolnetwerk tijdig te detecteren en automatisch alerts te versturen?"De doelstelling is om een betrouwbare en efficiënte monitoringoplossing te ontwikkelen die IT-beheerders snel op de hoogte brengt van problemen, zodat ze sneller kunnen ingrijpen en downtime wordt geminimaliseerd. Dit is op een school zeer belangrijk wegens een bijna constante vraag naar een werkend netwerk.

Om dit te onderzoeken, wordt de volgende methodologie gehanteerd:

Inventarisatie – Eerst wordt de huidige netwerkinfrastructuur in kaart gebracht en worden bestaande monitoringoplossingen geanalyseerd (indien aanwezig). Lokale testomgeving – Vervolgens word de LibreNMS geconfigureerd op een eigen computer om verschillende monitoring- en alertfunctionaliteiten uit te testen. Implementatie en validatie – Tot slot wordt LibreNMS op de schoolserver geïplementeerd en word er getest hoe de alertfuncties werken in een realistische netwerkomgeving. Uit de eerste testresultaten blijkt dat LibreNMS uitgebreide monitoringmogelijkheden biedt, inclusief geavanceerde meldingsopties via e-mail. De configuratie van alerts vereist een grondige afstemming op de specifieke noden van het netwerk, zoals drempelwaarden voor waarschuwingen en de keuze van meldingskanalen.

De resultaten van dit onderzoek zijn relevant voor IT-beheerders in het onderwijs, omdat een goed geconfigureerd monitoring- en alertingsysteem bijdraagt aan snellere probleemdetectie en minder downtime. In de conclusie worden er aanbevelingen over de optimale instellingen voor alerts binnen een schoolomgeving geformuleerd.

Inhoudsopgave

Lijst van figuren		vii				
Lijst v	/an tab	ellen	viii			
Lijst v	an cod	lefragmenten	ix			
1 Ini 1.1 1.2 1.3 1.4	1.1 Probleemstelling 1.2 Onderzoeksvraag 1.3 Onderzoeksdoelstelling					
2 Sta 2.1		n zaken dstuk 1	3			
	2.1.3 2.1.4 2.1.5 2.1.6 2.1.7 2.1.8 2.1.9 2.1.10 2.1.11 2.1.12 2.1.13	len Open-source monitoringtools: focus op LibreNMS Functionaliteiten van LibreNMS Architectuur en Begrippen Ondersteunde protocollen Integraties en Uitbreidbaarheid De toestand van schoolnetwerken Verouderde HP ProCurve-switches Uitdagingen en Open Vragen Verschil in onderzoek Monitoring als fundament voor netwerkveiligheid op scholen Toegankelijkheid van monitoringtools voor IT-verantwoordelijker	4 5 6 7 7 7 8			
	2.1.14	in het onderwijs	8 8			
2.2	Hoofd 2.2.1	Toekomstige trends: AI en voorspellende monitoring	9 9			

vi INHOUDSOPGAVE

	2.3	Hoofd	dstuk 3	. 12
		2.3.1	Benodigde Software voor een Lokale Installatie van LibreNMS	. 12
		2.3.2	Aanmaken van de Virtuele Machine	. 13
		2.3.3	Installatie van Ubuntu Server in de Virtuele Machine	. 14
		2.3.4	Installatie van VirtualBox Guest Additions	. 15
		2.3.5	Installatie van LibreNMS via Docker	. 15
		2.3.6	Eerste apparaat toevoegen en controleren van de poller	. 18
	2.4	Hoofd	dstuk 4	. 21
		2.4.1	Doelstellingen	. 21
		2.4.2	Monitoring van de infrastructuur	. 21
		2.4.3	Toevoegen van Schoolapparaten	. 24
		2.4.4	Gebruik van groepen en labels	. 26
		2.4.5	Alerting en meldingen	. 27
		2.4.6	Logging en rapportage	. 28
		2.4.7	Toekomstige uitbreidingen	. 29
3	Met	hodol	logie	30
	3.1		utuurstudie	. 30
	3.2	Inven	tarisatie van het schoolnetwerk	. 30
	3.3	Lokal	e installatie en testfase	. 31
	3.4	Imple	ementatie in het schoolnetwerk	. 31
4	Con	clusie		32
A Onderzoeksvoorstel		eksvoorstel	33	
			ling	
			ituurstudie	
			Netwerkmonitoring en logging	
			Monitoringbehoeften in scholen	
			Huidige softwareoplossingen voor netwerkmonitoring in scho-	
			len	. 35
		A.2.4	Uitdagingen en Open Vragen	
			Verschil in onderzoek	
	A.3		odologie	
			acht resultaat conclusie	. 36

Lijst van figuren

2.1	Leopoldlaan	11
	VM	
2.3	Ubuntu	14
	Docker installeren	
2.5	Docker Verifiëren	18
	Libre Pull	
2.7	Add device	22
	Dashboard device	
	SNMP	
	SNMP2	
2.11	Locatie	26

Lijst van tabellen

Lijst van codefragmenten

Inleiding

1.1. Probleemstelling

In een schoolomgeving is een betrouwbaar netwerk nodig voor zowel het lesgeven als administratieve processen. Maar netwerkstoringen, zoals het onverwacht uitvallen van switches of andere netwerkapparatuur, kunnen voor aanzienlijke problemen zorgen. Momenteel ontbreekt in veel scholen een geautomatiseerd systeem dat netwerkbeheerders onmiddellijk waarschuwt bij dergelijke storingen, waardoor de hersteltijd langer is en de impact groter kan zijn.

De doelgroep van dit onderzoek bestaat uit IT-beheerders in het onderwijs, specifiek de netwerkverantwoordelijken binnen scholen die gebruikmaken van LibreNMS of op zoek zijn naar een monitoringoplossing. Dit onderzoek is ook relevant voor scholen met een groeiende IT-infrastructuur die willen investeren in een proactief netwerkbeheer.

Wegens dat de school al een LibreNMS server had om netwerkcomponenten te monitoren en dat deze ook het meest populaire is voor het monitoren van switches, ap's enzovoort, werk ik verder op de LibreNMS server die de school had. De IT-beheerders weten weinig over de LibreNMS en daarbij zal deze bachelorproef te hulp schieten.

1.2. Onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag van deze bachelorproef luidt:

"Hoe kan LibreNMS optimaal worden ingezet om netwerkerrors binnen een schoolnetwerk tijdig te detecteren en automatisch alerts te versturen?"

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden, worden de volgende deelvragen onderzocht:

Welke componenten moeten worden gemonitord om kritieke storingen snel te detecteren? Welke meldingsmethoden zijn het meest geschikt binnen een schoolom-

2 1. Inleiding

geving? Hoe kan LibreNMS geconfigureerd worden om monitoring en alerts zo efficiënt mogelijk te maken?

1.3. Onderzoeksdoelstelling

Deze bachelorproef heeft als doel een proof-of-concept te ontwikkelen voor een effectief monitoring- en alertingssysteem met LibreNMS. De belangrijkste criteria voor succes zijn:

Een werkende configuratie van LibreNMS die netwerkcomponenten binnen een schoolomgeving monitort. Een betrouwbaar alertsysteem dat IT-beheerders tijdig waarschuwt bij storingen. Documentatie en aanbevelingen over de optimale instellingen voor netwerkmonitoring binnen scholen. Door deze doelstellingen te realiseren, draagt het onderzoek bij aan een verbeterde netwerkstabiliteit binnen scholen en een efficiënter beheer van IT-infrastructuur.

1.4. Opzet van deze bachelorproef

De rest van deze bachelorproef is als volgt opgebouwd:

In Hoofdstuk 2 wordt een overzicht gegeven van de stand van zaken binnen het onderzoeksdomein, op basis van een literatuurstudie over netwerkmonitoring, LibreNMS en relevante implementaties in scholen.

In Hoofdstuk 3 wordt de methodologie toegelicht. Hier worden de verschillende onderzoekstechnieken en stappen besproken die zijn genomen om een antwoord te formuleren op de onderzoeksvragen, waaronder de inventarisatie, lokale testomgeving en implementatie op de schoolserver.

In Hoofdstuk 4, wordt de conclusie geformuleerd en een antwoord gegeven op de onderzoeksvragen. Er worden ook aanbevelingen gedaan voor toekomstige verbeteringen en mogelijke verdere optimalisaties binnen netwerkmonitoring voor scholen.

Stand van zaken

Dit hoofdstuk zal de literatuurstudie beschrijven en de informatie vergaren van onderwerpen die linken met deze onderzoeksvraag.

2.1. Hoofdstuk 1

Dit hoofdstuk zal de literatuurstudie beschrijven en de informatie vergaren van onderwerpen die linken met deze onderzoeksvraag.

2.1.1. Netwerkmonitoring in het onderwijs

De nood aan een stabiele en betrouwbare netwerkverbinding binnen onderwijsinstellingen is de laatste jaren aanzienlijk toegenomen door de digitalisering van het lesgeven, administratieve processen en evaluatie-instrumenten **devriendt2022ictbeleid**. Toch blijkt uit onderzoek van De Vreese et al. (2021) dat veel Vlaamse scholen kampen met onvoldoende zichtbaarheid op de status van hun netwerkapparatuur, wat leidt tot trage detectie van storingen en onnodige downtime **devreese2021zichtbaarheid**. Volgens De Wilde (2020) is proactieve monitoring een cruciaal aspect binnen modern netwerkbeheer, waarbij automatische waarschuwingssystemen en realtime logging netwerkbeheerders toelaten sneller op incidenten te reageren en herhaaldelijke problemen structureel aan te pakken **dewilde2020proactief**. In scholen ontbreekt echter vaak de technische kennis of tijd om complexe monitoringoplossingen te implementeren.

2.1.2. Huidige softwareoplossingen voor netwerkmonitoring in scholen

LibreNMS

LibreNMS is een netwerkanalysetool waarmee netwerkverkeer kan worden gedetecteerd en geanalyseerd. Het biedt uitgebreide functionaliteit voor netwerkmoni-

toring en is vooral geschikt voor het monitoren van virtuele netwerken. LibreNMS ondersteunt het automatisch ontdekken van netwerkapparaten, het verzamelen van prestatiegegevens en het instellen van waarschuwingen bij ongebruikelijke netwerkactiviteit. Dit maakt het een nuttige tool voor het uitvoeren van diepgaande analyses van netwerkgedrag, vooral tijdens piekmomenten waar de belasting op virtuele netwerken kan toenemen. (LibreNMS, 2025)

Prometheus + Grafana

Vaak gebruikt in combinatie voor real-time monitoring van netwerkprestaties. Prometheus verzamelt gegevens over netwerkverkeer, terwijl Grafana deze gegevens visualiseert.(Pragathi e.a., 2024)

PRTG (Paessler Router Traffic Grapher)

PRTG is een platform voor netwerkmonitoring en data-analyse dat specifiek is ontworpen om netwerkverkeer in gedetailleerd formaat te verzamelen en te visualiseren. Het biedt tools voor het monitoren van zowel fysieke als virtuele netwerken en kan helpen bij het identificeren van verkeersopstoppingen, performanceproblemen en hardwarestoringen. PRTG biedt uitgebreide loggingmogelijkheden en kan waarschuwingen genereren bij ongebruikelijke activiteit, zoals netwerkcongestie of verhoogde latency. Dit maakt het bijzonder nuttig in virtuele netwerken, waar verkeer soms snel kan variëren en invloed kan hebben op de netwerkcapaciteit, vooral tijdens piekmomenten. (AG, 2025)

Er zijn dus verscheidene tools om aan monitoring en logging te doen in een virtueel netwerk. Er is nog weinig onderzoek gedaan naar logging en monitoring in een schoolomgeving. Maar idealiter wordt er LibreNMS gebruikt voor het monitoren van netwerkcomponenten. Het is gebruiksvriendelijk en niet complex te gebruiken.

2.1.3. Open-source monitoring tools: focus op LibreNMS

LibreNMS is een populaire open-source netwerkmonitoringtool die zich richt op SNMP-gebaseerde monitoring, autodiscovery en flexibele waarschuwingsmechanismen **librenmsdoc**. Dankzij de brede ondersteuning voor uiteenlopende netwerkapparatuur en de lage instapdrempel is het systeem uitermate geschikt voor omgevingen met beperkte IT-middelen, zoals onderwijsinstellingen **janssens2021opensource**. Pieters (2022) voerde een vergelijkende studie uit naar open-source tools zoals LibreNMS, Zabbix en Nagios. Daaruit bleek dat LibreNMS vooral uitblinkt op het vlak van gebruiksvriendelijkheid en out-of-the-box functionaliteiten **pieters2022monitoring**. De visuele weergave van apparaatstatussen, poortactiviteit en interfaceerrors helpt netwerkbeheerders om snel trends en problemen te detecteren. Daarnaast kunnen alerts per e-mail, Teams of Slack worden geconfigureerd op basis van drempelwaarden of statuswijzigingen (bijv. up/down van een switch).

2.1. Hoofdstuk 1 5

2.1.4. Functionaliteiten van LibreNMS

LibreNMS is ontworpen als een gebruiksvriendelijk netwerkmonitoringsysteem dat ondersteuning biedt voor een breed scala aan protocollen en apparaten. De kernfunctionaliteiten zijn:

- Automatische apparaatdetectie: LibreNMS detecteert automatisch netwerkapparaten via SNMP, LLDP, CDP en andere netwerkprotocollen.
- Visualisatie via grafieken: De tool maakt gebruik van RRDTool voor het genereren van tijdreeksdata in grafiekvorm, waarmee trends zoals netwerkverbruik en CPU-belasting in kaart worden gebracht.
- Waarschuwingsmeldingen (Alerting): Er kunnen geavanceerde regels opgesteld worden die meldingen genereren bij het overschrijden van drempelwaarden.
- **REST API en integraties:** Gebruikers kunnen gegevens exporteren naar externe tools zoals Grafana, of automatiseren via de API.
- **Configuratieback-up (via Oxidized):** LibreNMS kan switchconfiguraties automatisch opslaan via integratie met Oxidized.

Volgens de officiële documentatie is het doel van LibreNMS om een eenvoudig te gebruiken maar toch krachtige monitoringtool te bieden **librenmsdocs**.

2.1.5. Architectuur en Begrippen

Poller

De poller is verantwoordelijk voor het periodiek ophalen van statistieken van gemonitorde apparaten. Dit gebeurt meestal via het SNMP-protocol. De poller leest data zoals interface-verkeer, CPU-gebruik, opslagcapaciteit en temperatuur, en slaat deze op in RRD-databases en de MySQL/MariaDB-backend **librenmsdocs**. In grootschalige omgevingen kan men gebruik maken van *distributed polling*, waarbij meerdere pollers samenwerken.

Discovery

Het *discovery*-proces detecteert nieuwe apparaten en interfaces in het netwerk, en actualiseert bestaande gegevens. Het wordt standaard dagelijks uitgevoerd en maakt gebruik van protocollen zoals CDP en LLDP om de netwerktopologie te begrijpen **meijerblommers**.

Scheduler

LibreNMS maakt gebruik van cronjobs om taken te plannen, zoals polling, discovery en housekeeping-taken. De scheduler coördineert het tijdig uitvoeren van deze processen en zorgt voor een optimale verdeling van resources.

Protocol Functie

SNMP Apparaten polleren

ICMP Ping checks voor bereikbaarheid

LLDP/CDP Topologiedetectie

Syslog Verzameling van logdata

OSPF / BGP Routinginformatie verzamelen

Alerting Engine

De alerting engine maakt gebruik van een rule-based systeem waarmee complexe logica mogelijk is. Alert-notificaties kunnen via verschillende kanalen verzonden worden zoals e-mail, Slack, Discord of webhooks. In het geval van atheneum zal dat via E-mail zijn of misschien Teams.

Device Groups

Met *Device Groups* kunnen apparaten gegroepeerd worden op basis van gemeenschappelijke kenmerken (bijv. locatie, apparaat-type). Dit maakt het eenvoudiger om specifieke alerts toe te passen of rapporten te genereren per groep. De school atheneum Dendermonde heeft een sterke vraag naar ordening ten opzichte van locatie.

2.1.6. Ondersteunde protocollen

LibreNMS ondersteunt een brede waaier aan protocollen die essentieel zijn voor netwerkdiagnostiek:

Deze protocolondersteuning maakt LibreNMS geschikt voor netwerken met apparatuur van uiteenlopende leveranciers (Cisco, HP, MikroTik, Ubiquiti, enz.).

2.1.7. Integraties en Uitbreidbaarheid

LibreNMS is uitbreidbaar via:

- Grafana (via InfluxDB of Prometheus)
- · Oxidized voor configuratiebeheer
- · Weathermap-plugin voor visuele netwerktopologie
- Custom plugins via de community

Deze uitbreidbaarheid maakt LibreNMS geschikt voor zowel kleine schoolnetwerken als grootschalige enterprise-omgevingen. Maar in dit geval dus een middelgrote schoolnetwerk. **2.1. Hoofdstuk 1** 7

2.1.8. De toestand van schoolnetwerken

De infrastructuur in veel scholen is organisch gegroeid en niet altijd ontworpen met schaalbaarheid of betrouwbaarheid in gedachten. De Vlamo-studie uit 2023 wees uit dat bijna 40% van de onderzochte scholen nog werkt met unmanaged switches of verouderde apparaten zonder centrale logging **vlamo2023netwerken**. Dit maakt troubleshooting tijdrovend en inefficiënt.

Daarnaast ontbreekt het vaak aan centrale configuratie of netwerksegmentatie, waardoor fouten in één deel van het netwerk grote gevolgen kunnen hebben voor het hele schoolgebouw. Monitoring en logging zijn in deze context essentieel om snel te kunnen reageren bij incidenten en het netwerk veerkrachtiger te maken.

2.1.9. Verouderde HP ProCurve-switches

Veel scholen gebruiken nog steeds HP ProCurve-switches uit de 2500-, 2600- of 2800-series. Deze toestellen staan bekend om hun robuustheid en lange levensduur, maar hebben beperkte ondersteuning voor moderne beheertools. Toch ondersteunen de meeste modellen wel het SNMP-protocol, waardoor basisintegratie met monitoringtools zoals LibreNMS mogelijk is **hpmanual**.

Van Looveren (2021) stelt echter dat bij oudere switches vaak belangrijke SNMP-instellingen zoals community strings of interface-namen niet correct geconfigureerd zijn, waardoor monitoring slechts gedeeltelijk werkt **vanlooveren2021switches**. Een grondige inventarisatie en configuratie van deze switches is noodzakelijk om betrouwbare monitoringdata te verkrijgen.

2.1.10. Uitdagingen en Open Vragen

Schaalbaarheid van oplossingen: Scholen kunnen te maken krijgen met pieken in het aantal apparaten dat verbinding maakt met het netwerk, vooral tijdens het begin van schooldagen of leswissels. Is er een tool die goed inspeelt op een netwerk met Virtual SmartZone om piekmomenten te monitoren en loggen? (Bashir e.a., 2022)

Integratie met cloud-applicaties: Met de opkomst van cloudgebaseerde onderwijsplatformen, zoals Google Classroom of Microsoft Teams, wordt het moeilijker om netwerkprestaties te meten, vooral wanneer het netwerkverkeer zowel lokaal als in de cloud plaatsvindt. Hoe kunnen tools deze dynamiek effectief monitoren? (CommScope, 2025)

Kosten en middelen: Veel geavanceerde netwerkmonitoringtools, zoals PRTG, kunnen kostbaar zijn voor kleinere scholen met beperkte middelen. Is er een kosteneffectief alternatief die dezelfde mate van controle en inzicht bieden? (Wireless, 2025)

2.1.11. Verschil in onderzoek

Op onderwijsinstellingen zijn er meestal geen monitoringopties die worden gehanteerd en is er weinig kennis. Deze bechelorproef helpt gebruiksvriendelijk de IT-beheerders van school te helpen met het opzoeken van bottlenecks in het netwerk. (Kovács e.a., 2020)

2.1.12. Monitoring als fundament voor netwerkveiligheid op scholen

Netwerkmonitoring is niet alleen belangrijk voor de performantie, maar vormt ook een kerncomponent van cyberveiligheid in onderwijsinstellingen. Op schoolnetwerken worden gevoelige gegevens zoals leerlingendossiers, resultaten en e-mailverkeer dagelijks verwerkt. Zonder voldoende zichtbaarheid op het netwerk ontstaan er risico's op ongewenste toegang, datalekken of malwareverspreiding (enisa2022education). Realtime detectie van afwijkend netwerkgedrag – denk aan plots dataverkeer, verdachte IP-communicatie of brute-force pogingen – maakt het mogelijk om sneller in te grijpen. Een oplossing zoals LibreNMS kan hierin een belangrijke rol spelen. Door integratie met Syslog en SNMP traps wordt het bovendien mogelijk om loggebaseerde incidenten zoals ongeautoriseerde wijzigingen of poortscans te detecteren nog voor ze schade aanrichten.

Voor scholen zonder een volwaardig Security Operations Center (SOC) biedt dit een noodzakelijke verdedigingslaag.

2.1.13. Toegankelijkheid van monitoringtools voor IT-verantwoordelijken in het onderwijs

Binnen veel scholen is er geen aparte IT-afdeling, laat staan een voltijdse systeembeheerder. Tools zoals Zabbix of Nagios vragen diepgaande technische kennis, terwijl LibreNMS net scoort op gebruiksvriendelijkheid en eenvoudige configuratie (smets2023ict).

ICT-coördinatoren die vaak meerdere petten dragen binnen de schoolorganisatie hebben baat bij een overzichtelijke interface, automatische rapportage en waarschuwingen per e-mail. Hierdoor kunnen ze proactief reageren zonder voortdurend het platform actief te monitoren. Juist door die gebruiksvriendelijkheid verkiezen velen LibreNMS als monitoringoplossing binnen hun schoolomgeving (bashir2023librenms).

2.1.14. Logverzameling en AVG-compliance

Monitoring brengt ook juridische verplichtingen met zich mee. Onder de AVG mogen logs geen herleidbare persoonsgegevens bevatten tenzij hiervoor expliciete toestemming of gerechtvaardigde noodzaak bestaat. LibreNMS slaat standaard technische gegevens op zoals CPU-belasting, netwerkverbruik en interface-status – informatie die niet rechtstreeks naar personen te linken valt wanneer zorgvuldig geconfigureerd (**peeters2022gdpr**).

Bijvoorbeeld: het anonimiseren van hostnamen en het vermijden van logging van

2.2. Hoofdstuk 2 9

gebruikersactiviteit draagt bij tot een AVG-conforme monitoringaanpak. Binnen de context van het onderwijs, waar privacy extra gevoelig ligt, is dit een cruciale overweging bij de implementatie van netwerktooling zoals LibreNMS.

2.1.15. Community, documentatie en ondersteuning bij open-source monitoring

Een grote troef van LibreNMS is de actieve en behulpzame community. Zowel op GitHub als in Discord-kanalen worden vragen en problemen snel opgepikt. Die ondersteuning maakt het mogelijk dat ook scholen zonder extern IT-budget zelf oplossingen vinden voor configuratieproblemen (**librenmscommunity2025**).

Door de open structuur kunnen gebruikers eigen dashboards bouwen, aangepast aan de noden van hun infrastructuur. Zo zijn er scholen die specifieke pagina's hebben ingericht voor gebouwgebonden monitoring of een overzicht van alleen de draadloze access points. De kracht van open-source zit dus niet enkel in de prijs, maar ook in de flexibiliteit en de gedeelde kennis binnen de community (**bashir2023librenms**).

2.1.16. Toekomstige trends: AI en voorspellende monitoring

Monitoring evolueert richting intelligentie. Open-source projecten zoals LibreNMS experimenteren vandaag al met voorspellende modellen gebaseerd op historische netwerkdata. Zo werd in 2024 een prototype gepresenteerd dat met behulp van RRDTool verkeerspieken kon voorspellen (**librenmsai2024**).

Deze voorspellende monitoring helpt bijvoorbeeld om overbelasting te vermijden tijdens digitale examens of massaal videogebruik in lesuren. Verder is integratie met anomaly detection-tools zoals Prometheus of Elastic ML mogelijk, zodat afwijkingen automatisch worden gesignaleerd zonder dat men vooraf precieze grenswaarden hoeft te definiëren.

Deze ontwikkeling, waarbij monitoring niet alleen kijkt naar het verleden maar ook vooruit, biedt scholen de mogelijkheid om incidenten te voorkomen in plaats van louter te reageren.

2.2. Hoofdstuk 2

Dit hoofdstuk zal de netwerkstructuur van de het gebouw zwijveke weergeven in het atheneum dendermonde.

2.2.1. Netwerkinfrastructuur Zwijveke en switchoverzicht

Voor een correcte monitoring met LibreNMS is het van cruciaal belang om inzicht te krijgen in de bestaande netwerkinfrastructuur van de schoolsite in Zwijveke. In deze sectie wordt een diepgaande toelichting gegeven bij de architectuur en configuratie van de netwerkcomponenten — met de focus op switches — die de kern vormen van het netwerk.

Hoofdswitch (10.0.0.38)

De hoofdswitch met IP-adres 10.0.0.38 vormt het primaire knooppunt van de netwerkverbinding met de buitenwereld. Deze switch bevindt zich in een afgesloten IT-lokaal, beheerd door het technisch ICT-team. De hoofdswitch is verbonden met de zogenaamde *last mile*, een terminologie die verwijst naar de verbinding tussen de internetprovider en de schoolinfrastructuur. Hierdoor fungeert de hoofdswitch als centraal verdeelpunt voor alle verdere netwerkcommunicatie binnen het gebouw.

Alle andere switches in het netwerk, verspreid over verschillende blokken en klassen, krijgen via deze hoofdswitch indirect toegang tot het internet.

Backbone Switch SW-GOT-L105-01 (10.1.201.1 / 10.0.0.55)

De switch met de naam SW-GOT-L105-01 is de centrale backbone switch binnen het Zwijveke-netwerk. Deze heeft twee IP-adressen toegewezen gekregen:

- · 10.1.201.1 (intern subnet)
- · 10.0.0.55 (verbonden met het bovenliggende netwerk)

Deze switch bevindt zich fysiek in blok 2 en staat in voor de verdeling van het netwerkverkeer naar zowel blok 1 als blok 2. Bovendien is hij verbonden met de recent toegevoegde Aruba-switch in blok 3 (zie verder), wat van deze switch een essentieel kruispunt maakt voor het hele netwerk.

Aruba-switch in Blok 3 (10.1.201.7 / 10.0.0.49)

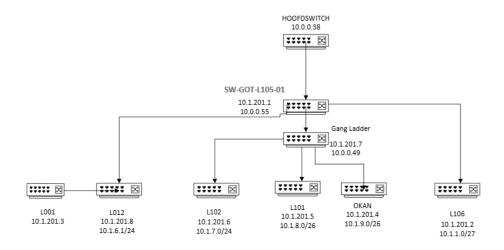
Deze switch is recent toegevoegd na netwerkoptimalisaties en vervangt een oudere, verouderde switch. Het betreft een moderne Aruba-switch, met volgende configuratie:

- · 10.1.201.7 (lokaal beheer)
- · 10.0.0.49 (verbonden met de backbone)

De Aruba-switch vervult een vitale rol in de routing van VLAN-verkeer naar de klaslokalen van blok 3. Elk lokaal is voorzien van een eigen switch die met deze backbone verbonden is. Door de SNMP-ondersteuning van Aruba kunnen deze apparaten perfect opgenomen worden in LibreNMS voor monitoring en alerting.

Switch in lokaal OKAN (10.1.201.4)

Deze switch bevindt zich in het lokaal bestemd voor OKAN (Onthaalklas Anderstalige Nieuwkomers) en heeft het subnet 10.1.9.0/26. Hij is verbonden via de Arubaswitch en is correct bereikbaar via SNMP. Monitoring is geconfigureerd, en drempelwaarden zoals CPU-gebruik, poortstatus en verkeer worden door LibreNMS opgevolgd.

Figuur 2.1: Leopoldlaan

Switch in lokaal L101 (10.1.201.5)

Deze switch bedient het lokaal L101 in blok 3 en heeft subnet 10.1.8.0/26. Ook hier verloopt de verbinding via de Aruba-switch. Dankzij de configuratie met een unieke SNMP-community string is deze switch individueel identificeerbaar en te monitoren. Poorten worden gelogd en verkeer gevisualiseerd in de LibreNMS-interface.

Switch in lokaal L102 (10.1.201.6)

Deze switch staat in blok 2, verbonden via de backbone-switch SW-GOT-L105-01. Hij beheert het subnet 10.1.7.0/24 en is correct bereikbaar via SNMP. Deze switch is eveneens opgenomen in LibreNMS, met monitoring voor alle poorten.

Switch in lokaal L106 (10.1.201.2)

Deze switch is ook gelegen in blok 1, echter op een bovenverdieping. Deze beheert subnet 10.1.1.0/27 en heeft een stabiele verbinding via de backbone. SNMP werd hier correct ingesteld, en de monitoring is operationeel in LibreNMS.

Switch in lokaal L012 (10.1.201.8)

Lokaal L012 bevindt zich in blok 2 en is uitgerust met een niet-PoE-switch met subnet 10.1.6.0/24. Omdat de switch zelf geen Power over Ethernet (PoE) ondersteunt, werd een afzonderlijke PoE-injector gebruikt om bijvoorbeeld access points van stroom te voorzien. De switch is echter wel compatibel met SNMP en is succesvol toegevoegd aan LibreNMS.

Oude switch in blok 1 (10.1.201.3)

Deze switch is sterk verouderd en ondersteunt geen SNMP. Hierdoor kan deze niet worden opgenomen in de monitoringomgeving. Deze beperking wordt echter opgevangen door omliggende switches en poortstatistieken via uplink-monitoring.

Netwerkstructuur in overzicht

De netwerkstructuur in Zwijveke is logisch opgebouwd in drie blokken:

- **Blok 1:** Oudere infrastructuur, beperkte SNMP-mogelijkheden.
- **Blok 2:** Functioneert als centrale hub via SW-GOT-L105-01, met meerdere klaslokalen.
- **Blok 3:** Recent vernieuwd met moderne Aruba-switch, geschikt voor schaalbare monitoring.

Deze topologie wordt visueel weergegeven in Figuur ??, die een duidelijk overzicht biedt van de onderlinge relaties tussen de switches en de segmentatie van het netwerk.

2.2.2. Besluit

Deze inventaris vormt de basis waarop het verdere werk met LibreNMS wordt gebouwd. De identificatie van SNMP-compatibele switches laat toe om gericht monitoring en alerting in te stellen, afgestemd op de fysieke en functionele netwerkstructuur van de school. Hiermee wordt een fundamentele stap gezet naar een proactieve, schaalbare en transparante netwerkomgeving.

2.3. Hoofdstuk 3

Dit hoofdstuk zal beschrijven hoe LibreNMS werd opgezet op een lokale testomgeving in Oracle Virtual Box.

2.3.1. Benodigde Software voor een Lokale Installatie van LibreNMS

Voor het lokaal opzetten en testen van LibreNMS wordt een virtuele ontwikkelomgeving aanbevolen. Dit laat gebruikers toe om de volledige monitoring te simuleren zonder een productieomgeving te verstoren. Onderstaande softwarecomponenten zijn vereist:

- **Besturingssysteem (Host):** Windows 10/11. Dit systeem fungeert als basis voor de virtuele omgeving.
- Oracle VirtualBox: Virtualisatiesoftware die het mogelijk maakt om virtuele machines te draaien op Windows. Beschikbaar via https://www.virtualbox.org.
- Ubuntu Server ISO: Een minimale versie van Ubuntu (bijvoorbeeld Ubuntu 22.04 LTS) dient als gastbesturingssysteem voor de LibreNMS-installatie. ISObestanden zijn beschikbaar via https://ubuntu.com/download/server.
- **Docker (optioneel):** Voor gebruikers die liever een containergebaseerde installatie uitvoeren, kan Docker worden gebruikt om LibreNMS en gerelateerde

services (MySQL, SNMP, etc.) in geïsoleerde containers te draaien. Docker Desktop is beschikbaar voor Windows via https://www.docker.com/products/docker-desktop.

- **LibreNMS Installatiebestanden:** De LibreNMS-code is beschikbaar op Git-Huben kan gekloond worden via git clone https://github.com/librenms/librenms.git.
- **Aanvullende afhankelijkheden:** Bij installatie op Ubuntu zijn bijkomende componenten vereist zoals Apache/Nginx, PHP, MariaDB/MySQL, SNMP-tools en RRDTool. Deze worden geïnstalleerd via het pakketbeheersysteem apt.

Door deze tools te combineren, kan een volledige LibreNMS-omgeving lokaal worden opgezet met minimale kosten en zonder invloed op bestaande netwerkinfrastructuur.

2.3.2. Aanmaken van de Virtuele Machine

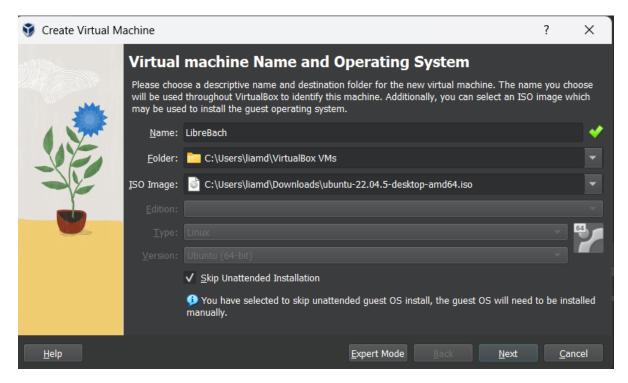
De virtuele omgeving werd opgezet via Oracle VirtualBox. Ik koos voor een Ubuntu Server 22.04 LTS ISO als basis. De VM werd aangemaakt met volgende instellingen:

· Geheugen: 4096 MB

• CPU's: 2

· Opslag: 25 GB dynamisch

· Netwerkadapter: NAT

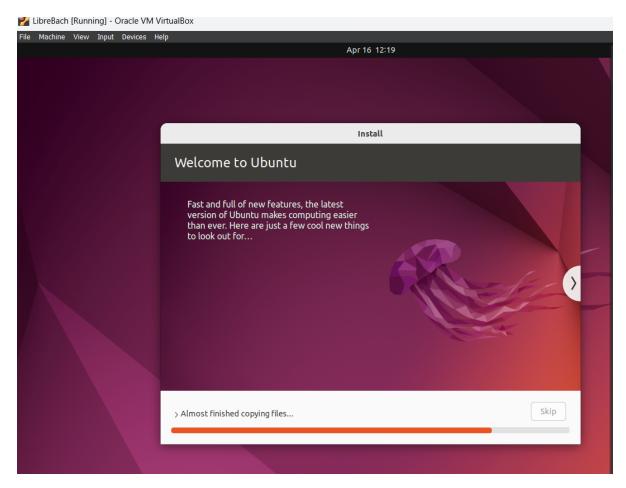

Figuur 2.2: VM Aanmaken

2.3.3. Installatie van Ubuntu Server in de Virtuele Machine

Voor de installatie van LibreNMS werd gebruikgemaakt van **Ubuntu Server 22.04 LTS Desktop Versie**, een stabiel en veelgebruikt Linux-distributie. De installatie gebeurde in een virtuele machine, aangemaakt in Oracle VirtualBox. De installatieprocedure verliep als volgt:

- 1. Tijdens de installatie werden volgende keuzes gemaakt:
 - · Taal: Engels
 - · Installatietype: Installeer ubuntu
 - · Keyboard Lay-out: Belgisch (alt.)
 - · Gebruiker: liam
 - · Passwoord: libre
 - Schijfindeling: Gebruik volledige schijf (zonder LVM)
- 2. De installatie werd voltooid en het systeem werd herstart.

Figuur 2.3: Ubuntu installeren

2.3.4. Installatie van VirtualBox Guest Additions

Om de gebruikerservaring in de virtuele Ubuntu Server-machine te verbeteren, werden de **VirtualBox Guest Additions** geïnstalleerd. Deze zorgen onder andere voor:

- · Ondersteuning voor gedeelde klemborden (copy/paste tussen host en gast)
- · Ondersteuning voor gedeelde mappen
- · Verbeterde muisinteractie en resolutiebeheer

De installatie verliep als volgt:

Stap 1: Guest Additions ISO koppelen

In VirtualBox:

- 1. Ga naar Apparaat > Insert Guest Additions CD image.
- 2. Wacht tot de ISO gemount is op de virtuele machine.

Stap 2: Guest Additions installeren

Ga naar de bestandslocatie van Guest Additions en run the linux.run.

```
cd /media/liam/Vbox_GAs_7.0.22
sudo ./VBoxLinuxAdditions.run
```

Stap 3: Herstarten

Na installatie is een herstart aanbevolen:

```
sudo reboot
```

Na de herstart is copy/paste tussen host en gast beschikbaar. In VirtualBox zelf moet de optie Gedeeld klembord > Bidirectioneel geactiveerd zijn.

2.3.5. Installatie van LibreNMS via Docker

In plaats van een klassieke handmatige installatie werd ervoor gekozen om LibreNMS op te zetten via Docker. Deze aanpak vereenvoudigt het installatieproces, maakt het systeem beter reproduceerbaar en verlaagt de afhankelijkheden op het onderliggende besturingssysteem.

Voorbereiding

Docker en Docker Compose werden eerst geïnstalleerd op het Ubuntu Server-systeem:

```
# Docker GPG sleutel
sudo apt-get update
sudo apt-get install ca-certificates curl
```

```
sudo install -m 0755 -d /etc/apt/keyrings
sudo curl -fsSL https://download.docker.com/linux/ubuntu/gpg -o /etc/apt/keyrings
sudo chmod a+r /etc/apt/keyrings/docker.asc

# Apt bronnen toevoegen
echo \
"deb [arch=$(dpkg --print-architecture) signed-by=/etc/apt/keyrings/docker.asc] h
$(./etc/os-release & echo "${UBUNTU_CODENAME:-$VERSION_CODENAME}") stable" | \
sudo tee /etc/apt/sources.list.d/docker.list > /dev/null

sudo apt-get update
#Installeer docker
sudo apt-get install docker-ce docker-ce-cli containerd.io docker-buildx-plugin do
#Verifieer docker
```

Clonen van LibreNMS Docker-omgeving

sudo docker run hello-world

De officiële LibreNMS Docker-omgeving werd gekloond vanaf GitHub:

```
git clone https://github.com/librenms/docker.git
cd docker
```

Deze repository bevat een kant-en-klaar docker-compose.yml-bestand en instructies voor het opstarten van de containeromgeving.

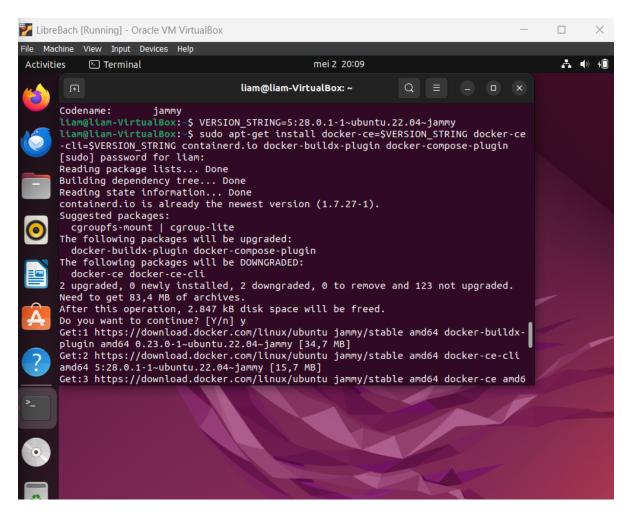
Configuratie en opstart

Na het eventueel aanpassen van instellingen in het .env-bestand werd het hele stack gestart via:

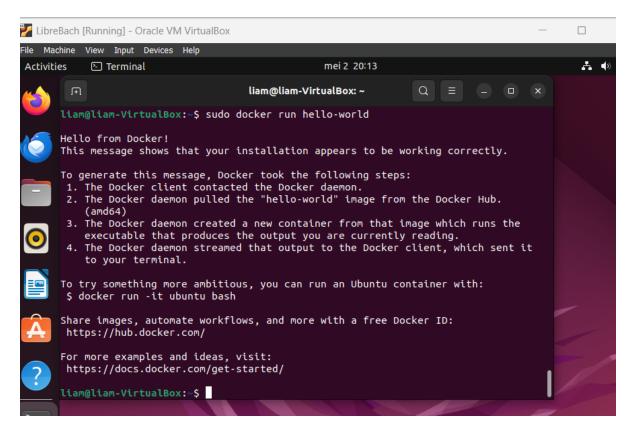
```
docker compose up -d
```

Hiermee worden automatisch meerdere containers opgezet:

- · librenms: De hoofdcontainer met de LibreNMS-applicatie
- · mysql: MariaDB-database
- memcached: Voor caching
- · rrdcached: Opslag van tijdreeksdata
- · **syslog-ng**: Logverzameling

Figuur 2.4: Docker installeren

Figuur 2.5: Docker Verifiëren

Toegang tot de webinterface

Na de succesvolle opstart werd LibreNMS toegankelijk via de browser op poort 8000:

http://<ip-adres-van-de-libre>:8000

De installatieconfiguratie werd via de webinterface verder afgerond (adminaccount, database-instellingen, enz.).

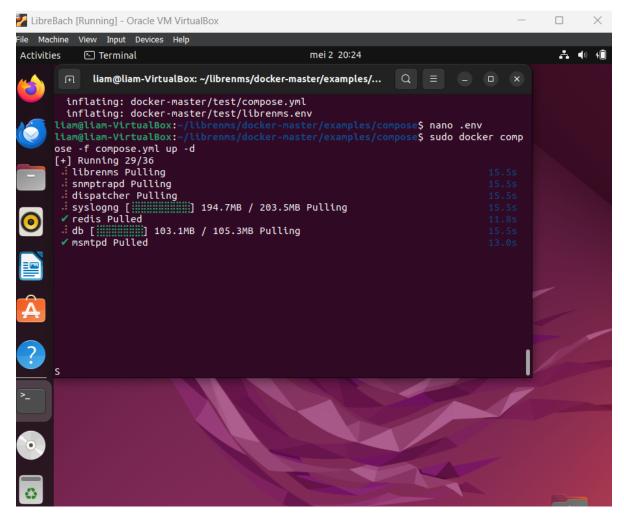
2.3.6. Eerste apparaat toevoegen en controleren van de poller

Nadat LibreNMS succesvol is geïnstalleerd en je bent ingelogd op de webinterface, kan je beginnen met het toevoegen van netwerkapparaten die je wil monitoren. In deze stap wordt uitgelegd hoe je een apparaat toevoegt, en hoe je controleert of de poller correct functioneert.

Voorwaarden

Voor je een apparaat toevoegt, zorg ervoor dat:

- Het apparaat dat je wil monitoren SNMP geactiveerd heeft en juist geconfigureerd is.
- · Het apparaat bereikbaar is vanaf de machine waarop LibreNMS draait.
- Je het IP-adres kent van het apparaat.

Figuur 2.6: Libre Pull

SNMP installeren en configureren op de host-VM

Om het lokale systeem (bijv. je Ubuntu VM) te kunnen monitoren via LibreNMS, moet SNMP correct geconfigureerd zijn. Volg onderstaande stappen om dit in te stellen:

1. Installeer de benodigde pakketten op de host-VM:

```
sudo apt update
sudo apt install snmp snmpd -y
```

2. Pas de configuratie aan van de SNMP-daemon:

```
sudo nano /etc/snmp/snmpd.conf
```

3. Gebruik deze minimale configuratie:

```
agentAddress udp:161
rocommunity public
```

```
sysLocation Host-VM
sysContact liam.dewinter@athenea.be
```

4. Sla het bestand op en herstart de SNMP-dienst:

```
sudo systemctl restart snmpd
```

5. Test of SNMP werkt vanaf de host zelf:

```
snmpwalk -v2c -c public localhost
```

6. (Optioneel) Test vanuit de LibreNMS Docker-container:

```
docker exec -it librenms bash apt update & apt install -y snmp snmpwalk -v2c -c public <IP-van-host>
```

Na een geslaagde test kun je het IP-adres van je host-VM gebruiken in de LibreNMS-webinterface bij het toevoegen van een nieuw apparaat. Zorg ervoor dat het IP-adres van de host correct bereikbaar is vanuit de Docker-container. Indien je bridged networking gebruikt of een host-only netwerkadapter in VirtualBox, kun je dit IP meestal vinden met het commando ip a op de host-VM.

Apparaat toevoegen via de GUI

- 1. Navigeer in de LibreNMS webinterface naar Devices > Add Device.
- 2. Vul de volgende velden in:
 - Hostname / IP: Het IP-adres van het SNMP-apparaat 10.0.2.15.
 - **SNMP versie**: Kies v2c.
 - **Community**: Vul de community string in public.
- 3. Klik op **Add Device**.

LibreNMS zal nu proberen het apparaat te ontdekken via SNMP. Indien succesvol, wordt het apparaat toegevoegd en verschijnen basisgegevens zoals uptime, CPU-belasting en netwerkverkeer binnen enkele minuten.

2.4. Hoofdstuk 4

Nu LibreNMS succesvol lokaal draait, zal deze monitoringtool ingezet worden om het netwerk van de school op een gestructureerde en proactieve manier te bewaken. In dit hoofdstuk wordt uitgelegd welke concrete acties ondernomen worden, welke apparaten gemonitord zullen worden en hoe LibreNMS het beheer van het netwerk zal verbeteren.

2.4.1. Doelstellingen

De belangrijkste doelstellingen van de monitoringoplossing zijn:

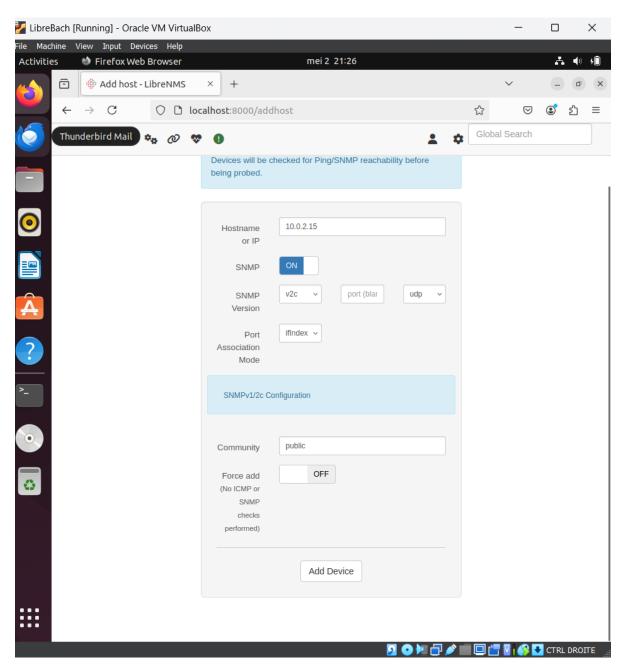
- Detectie van netwerkproblemen voordat gebruikers hiervan hinder ondervinden.
- · Het verzamelen van statistieken over netwerkverkeer, CPU-belasting en beschikbaarheid van apparaten.
- · Automatische waarschuwingen (alerts) bij storingen of afwijkingen.
- · Inzicht krijgen in verouderde of overbelaste infrastructuur.
- Het ondersteunen van toekomstige beslissingen rond netwerkuitbreiding of vervanging.

2.4.2. Monitoring van de infrastructuur

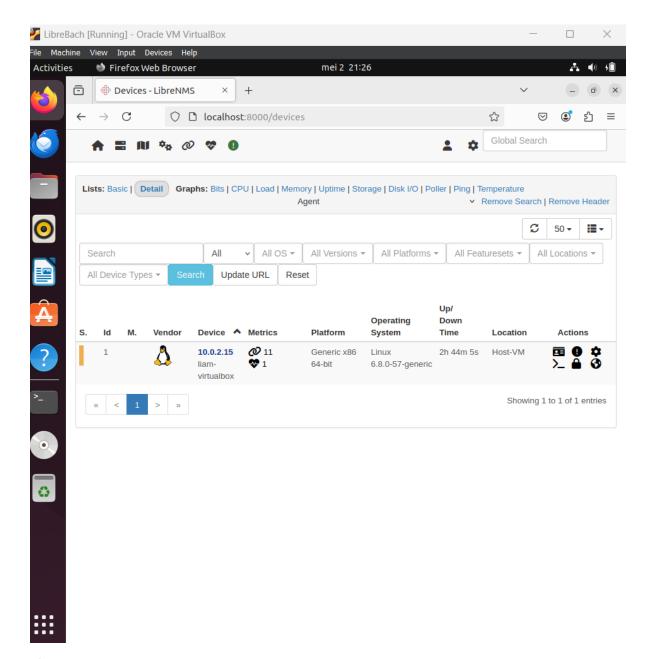
De volgende netwerkcomponenten zullen worden toegevoegd aan LibreNMS:

- **Netwerkswitches** van oudere generaties (o.a. HP ProCurve): via SNMP kunnen de poortstatus, errors en bandbreedte geanalyseerd worden.
- · Access points: controle van beschikbaarheid en verkeer.

2.4. Hoofdstuk 4 23

Figuur 2.7: Libre Pull

Figuur 2.8: Dashboard device

2.4. Hoofdstuk 4 25

 Windows- en Linux-servers: via SNMP, eventueel aangevuld met syslog of agents.

- **Printers**: basisinformatie zoals status en tonerpeil (indien ondersteund via SNMP).
- **Netwerkapparatuur van Signpost** (indien aanwezig): monitoring van clients, bereikbaarheid en verkeer.

2.4.3. Toevoegen van Schoolapparaten

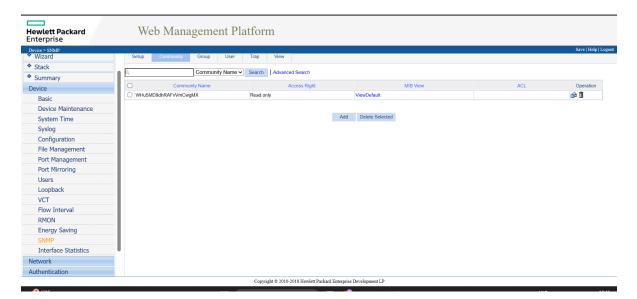
Om het netwerk van de school volledig in kaart te brengen, worden ook fysieke netwerkapparaten zoals HP ProCurve-switches en Aruba-switches toegevoegd aan LibreNMS. Dit gebeurt via het Simple Network Management Protocol (SNMP), dat op deze toestellen geactiveerd kan worden via hun ingebouwde webinterface.

1. SNMP inschakelen op HP ProCurve-switches via de webinterface

- 1. Log in op de webinterface van de HP ProCurve-switch via het IP-adres van het toestel.
- 2. Navigeer naar het menu Configuration > SNMP.
- 3. Activeer SNMP en voeg een SNMP-community toe. Gebruik bijvoorbeeld:
 - · Community name: public
 - · Access: Read Only
- 4. Vul optioneel de locatie en contactinformatie in, bijv.:
 - · Location: Serverruimte
 - · Contact: admin@school.local
- 5. Sla de configuratie op en herstart indien nodig.

2. SNMP inschakelen op Aruba-switches via de webinterface

- 1. Log in op de webinterface van de Aruba-switch.
- 2. Ga naar het SNMP-configuratiescherm, meestal te vinden onder Management > SNMP.
- 3. Activeer SNMP en maak een nieuwe community aan:
 - Community name: public
 - · Access mode: Read Only
- 4. Stel ook hier de locatie en contactgegevens in.
- 5. Sla de instellingen op.

Figuur 2.9: SNMP

3. Apparaten toevoegen in LibreNMS via de GUI

Zodra SNMP geactiveerd is en de switches bereikbaar zijn op poort UDP 161, kunnen ze worden toegevoegd aan LibreNMS:

- 1. Log in op de LibreNMS-webinterface.
- 2. Ga naar Devices > Add Device.
- 3. Vul het IP-adres van de switch in.
- 4. Kies SNMP Version: v2c.
- 5. Vul de community-string in, bijv. public.
- 6. Klik op Add Device.

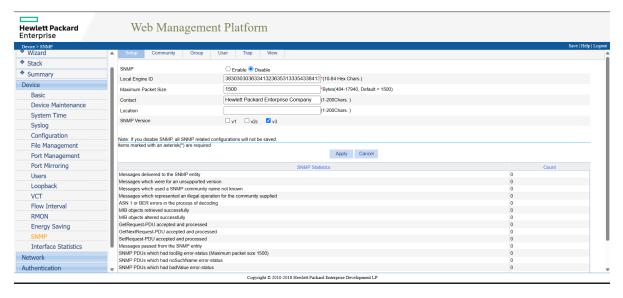
LibreNMS zal automatisch beginnen met het polleren van het toestel. Informatie zoals interfaceverkeer, poortstatussen, CPU-gebruik en eventuele fouten per poort worden vanaf nu in het systeem weergegeven.

4. Troubleshooting

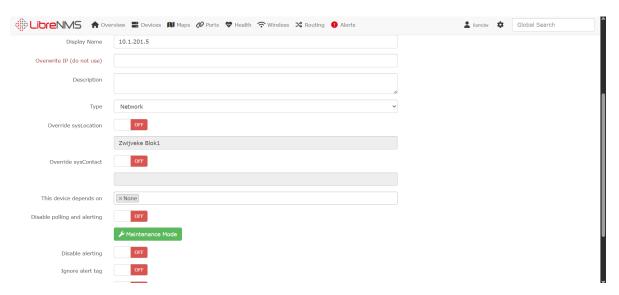
Als de toevoeging niet lukt:

- · Controleer of SNMP effectief geactiveerd is op de switch.
- · Test via de host of SNMP werkt met: snmpwalk -v2c -c public <IP-adres>.
- · Zorg ervoor dat er geen firewall SNMP-verkeer op poort 161 UDP blokkeert.
- · Controleer of het subnet van LibreNMS en de switch overeenkomt.

Deze stappen zorgen ervoor dat alle kritieke netwerkcomponenten van het schoolnetwerk centraal gemonitord kunnen worden. **2.4. Hoofdstuk 4** 27

Figuur 2.10: SNMP2

Figuur 2.11: Locatie

2.4.4. Gebruik van groepen en labels

Om het overzicht te bewaren in de LibreNMS-interface, worden de apparaten gegroepeerd op basis van locatie. Binnen het schoolnetwerk worden de switches bovendien specifiek toegewezen aan drie hoofdgroepen op basis van de fysieke locatie in het gebouw, namelijk Blok 1, Blok 2 en Blok 3. Dit maakt het eenvoudiger om per blok storingen, capaciteit en trends op te volgen. Door deze indeling kan bijvoorbeeld bij een netwerkprobleem in Blok 2 snel gefilterd worden op de betrokken switches en clients.

De toewijzing van groepen en labels wordt gedaan via de Device Groups-functie in LibreNMS, of handmatig per toestel in de GUI. Deze structuur draagt bij aan een efficiënte bewaking en duidelijke rapportage van het schoolnetwerk.

2.4.5. Alerting en meldingen

Een van de krachtigste functies van LibreNMS is het geïntegreerde alerting-systeem. In de context van het schoolnetwerk te Zwijveke is het essentieel om snel op de hoogte te worden gebracht van netwerkproblemen, zodat deze proactief kunnen worden aangepakt en de continuïteit van het ICT-gebruik in klaslokalen en administratieve omgevingen verzekerd blijft.

De alerting-engine zal geconfigureerd worden om automatisch waarschuwingen te versturen wanneer:

- Een apparaat offline gaat (bijvoorbeeld een switch of access point).
- Een bepaalde poort op een switch overbelast raakt (bv. langdurig boven 90% traffic).
- De CPU-belasting of het geheugenverbruik van een server of firewall langdurig hoog is.
- Specifieke drempelwaarden overschreden worden (bv. temperatuur, latency, packet loss).

Concrete alertregels voor Zwijveke

Tijdens het project zijn er specifieke alertregels opgesteld voor de apparaten die op de schoolsite Zwijveke aangesloten zijn. Enkele voorbeelden:

- **Device Down Rule:** Wordt geactiveerd wanneer een apparaat langer dan 5 minuten niet bereikbaar is.
- Interface Usage Rule: Stelt een alert in als een poort op een HP of Arubaswitch langdurig boven de 85% van de bandbreedtecapaciteit gebruikt wordt.
- **High CPU Load:** Controleert of de CPU-belasting van een server boven de 80% komt gedurende 10 opeenvolgende polling-intervallen.
- **Ping Latency:** Stuurt een waarschuwing bij een gemiddelde latency boven de 100ms naar het apparaat.

Deze regels zijn getest op de Aruba-switch in Blok 1 en de HP-switch in Blok 2, die via SNMP correct bereikbaar zijn. De alerts worden gekoppeld aan de locatie en het apparaattype, zodat meldingen altijd in context worden geplaatst.

Configuratie van alerting

De alertingregels zijn opgesteld via de webinterface van LibreNMS:

- 1. Ga naar Alerts > Alert Rules.
- 2. Klik op Add Rule.

2.4. Hoofdstuk 4 29

3. Stel een logische voorwaarde in, bijvoorbeeld: devices.status = 0 AND devices.location = "Blok 2".

- 4. Geef een duidelijke naam en beschrijving (bijv. Switch offline in Blok 2).
- 5. Stel het notificatiekanaal in (standaard e-mail).

De alertregel kan verder verfijnd worden met extra voorwaarden of door het gebruik van macros zoals:

- . %macros.device = "down"%
- %services.servicestatus = "critical"%

Meldingskanalen

De standaardmeldingen worden via e-mail verstuurd naar het verantwoordelijke IT-team. Tijdens het project is dit getest met een lokaal ingestelde SMTP-server (Post-fix), gekoppeld aan een testmailbox. Voor latere productie-implementatie kan integratie met Microsoft Teams of Slack overwogen worden. LibreNMS ondersteunt dit via webhook-notificaties of aangepaste transportmethodes zoals:

- · Transport: Slack via een inkomend webhook-URL.
- · Transport: Teams via aangepaste JSON payloads en connectors.

Link met het onderzoek

Deze aanpak sluit aan bij het onderzoeksdoel van deze bachelorproef: het detecteren van storingen op netwerkapparatuur in scholen. Door het correct instellen van alertregels kan niet alleen een sneller herstel gerealiseerd worden bij storingen, maar ook een meer betrouwbare en proactieve monitoring van het volledige netwerk gerealiseerd worden.

In de toekomst kunnen ook automatische herstelacties gekoppeld worden aan meldingen, bijvoorbeeld via integratie met scripts of Network Access Control-systemen.

2.4.6. Logging en rapportage

Naast real-time monitoring zal LibreNMS ook gebruikt worden voor logging en historische analyse:

- · Verzamelen van SNMP- en syslog-data voor foutopvolging.
- Export van grafieken en trendanalyse per week/maand.
- · Inzichten in netwerkgebruik tijdens lesuren vs. pauzes.

2.4.7. Toekomstige uitbreidingen

Op termijn kan LibreNMS worden uitgebreid met:

- · Integratie met Grafana voor geavanceerde dashboards.
- · Weathermap-plugin voor visuele weergave van de netwerktopologie.
- · Back-up van configuraties via Oxidized.
- $\boldsymbol{\cdot}$ Scripted alert-response (bv. automatisch herstarten van een AP).

Door deze stappen te volgen wordt LibreNMS een krachtige en schaalbare oplossing voor netwerkbewaking op de school, waarmee zowel technische problemen als lange termijnbeheer ondersteund worden.

3

Methodologie

Dit onderzoek volgt een systematische aanpak om de implementatie van LibreNMS in een schoolnetwerk te analyseren. De werkwijze is onderverdeeld in vier fasen: literatuurstudie, netwerkinventarisatie, lokale installatie en testfase, en ten slotte de implementatie binnen het schoolnetwerk.

3.1. Literatuurstudie

De eerste fase bestaat uit een grondige verkenning van LibreNMS en de bijbehorende functionaliteiten. Er wordt onderzocht:

- · Wat LibreNMS is en hoe het zich verhoudt tot andere netwerkmonitoringtools.
- Welke protocollen en technieken LibreNMS ondersteunt (SNMP, syslog, APIintegraties).
- · De systeemeisen en mogelijke implementatiescenario's.
- Extra functies zoals alerts implementeren

Deze fase biedt een fundament voor de verdere stappen en helpt bij het bepalen van de geschiktheid van LibreNMS voor het schoolnetwerk.

3.2. Inventarisatie van het schoolnetwerk

Voor een succesvolle implementatie is een grondige netwerkinventarisatie noodzakelijk. Hierbij worden:

- · De netwerkcomponenten en hun IP-adressen in kaart gebracht.
- · De bestaande monitoringmethodes geanalyseerd.
- · Toegangsrechten en beveiligingsmaatregelen in rekening gebracht.

Deze stap biedt inzicht in welke apparaten en segmenten van het netwerk geschikt zijn om te monitoren met LibreNMS.

3.3. Lokale installatie en testfase

Om de functionaliteiten van LibreNMS te verkennen, wordt een testomgeving opgezet op een lokale machine. In deze fase wordt:

- · De installatieprocedure en configuratie van LibreNMS doorlopen.
- · De verschillende methodes van netwerkdetectie en monitoring getest.
- · Eventuele foutmeldingen en beperkingen ondervinden.

Deze testfase dient als voorbereiding op de implementatie in het schoolnetwerk en maakt het mogelijk om knelpunten vroegtijdig te identificeren.

3.4. Implementatie in het schoolnetwerk

Na de succesvolle testfase volgt de implementatie van LibreNMS in het schoolnetwerk. Dit omvat:

- · Het configureren van SNMP (nodig voor LibreNMS) op de netwerkapparaten.
- · Het koppelen van LibreNMS aan de relevante netwerksegmenten.
- · Het instellen van meldingen en dashboards voor effectieve monitoring.
- · Het uitvoeren van prestatietests en het valideren van de verzamelde data.

Door deze stapsgewijze aanpak wordt inzicht verkregen in de integratie van LibreNMS in een bestaande infrastructuur en worden optimalisaties doorgevoerd waar nodig.

Met deze methodologie wordt een gestructureerde en onderbouwde analyse van de inzetbaarheid van LibreNMS in een schoolomgeving gerealiseerd.

4

Conclusie

Deze studie had als doel de implementatie en bruikbaarheid van LibreNMS binnen het schoolnetwerk te onderzoeken. Door middel van een gestructureerde aanpak, bestaande uit literatuuronderzoek, netwerkinventarisatie en praktische experimenten, werd een diepgaand inzicht verkregen in de mogelijkheden en beperkingen van dit monitoringsysteem.

Uit het literatuuronderzoek bleek dat LibreNMS een uitgebreide en flexibele oplossing biedt voor netwerkmonitoring, met ondersteuning voor een brede schaal aan protocollen en apparatuur. Vervolgens werd een gedetailleerde inventarisatie van het schoolnetwerk gemaakt om een duidelijk beeld te krijgen van de infrastructuur en de benodigde monitoringfuncties.

Door LibreNMS lokaal te installeren en te testen, werd de functionaliteit geëvalueerd en werd inzicht verkregen in de configuratievereisten. Dit leidde tot de implementatie binnen het schoolnetwerk, waar de effectiviteit van LibreNMS in een realistische omgeving werd getest.

De resultaten tonen aan dat LibreNMS een waardevolle tool is voor netwerkbeheer, met uitgebreide visualisatie- en meldingsopties. Bepaalde beperkingen zoals de initiële configuratiecomplexiteit en mogelijke compatibiliteitsproblemen met specifieke hardware zijn er wel.

Deze studie draagt bij aan het vakgebied door een praktijkgericht perspectief te bieden op de inzet van LibreNMS in een educatieve omgeving. Het onderzoek roept tevens nieuwe vragen op, zoals de integratie met andere monitoringtools en de mogelijkheden voor verdere automatisering binnen netwerkbeheer. Verdere studies kunnen zich richten op deze aspecten om de efficiëntie van netwerkmonitoring verder te optimaliseren.

Onderzoeksvoorstel

Het onderwerp van deze bachelorproef is gebaseerd op een onderzoeksvoorstel dat vooraf werd beoordeeld door de promotor. Dat voorstel is opgenomen in deze bijlage.

A.1. Inleiding

Netwerkbeheer is een broodnodig aspect binnen IT-infrastructuren, waarbij het garanderen van een stabiele en efficiënte werking van netwerken een uitdaging vormt. Binnen scholen doen zich regelmatig prestatieproblemen voor tijdens piekmomenten. Deze piekmomenten kunnen leiden tot vertragingen, verbindingsproblemen en verminderde efficiëntie. Er ontbreekt vaak een gestructureerde methode om deze data effectief te analyseren en te gebruiken voor probleemoplossing. (Nwakeze, 2023) Dit onderzoek richt zich specifiek op IT-beheerders en netwerkadministrators die verantwoordelijk zijn voor het beheer van Virtual SmartZoneomgevingen binnen bedrijven en organisaties. Zij ondervinden moeilijkheden bij het detecteren, monitoren en analyseren van terugkerende netwerkproblemen tijdens piekmomenten en willen problemen sneller identificeren. De centrale probleemstelling is dat er onvoldoende inzicht is in de oorzaken van prestatieproblemen binnen een netwerk met een Virtual SmartZone tijdens piekmomenten, doordat logs en meldingen niet optimaal worden benut.(CommScope, 2025) Daarom is dit de centrale onderzoeksvraag van deze bachelorproef: "Hoe kunnen meldingen en logs van piekmomenten in de Virtual SmartZone effectief worden bijgehouden en geanalyseerd om veelvoorkomende problemen te identificeren en te verminderen?"De doelstelling van dit onderzoek is het ontwikkelen van een methode voor het verwerken van logs en meldingen in Virtual SmartZone, waardoor IT-beheerders beter inzicht krijgen in de oorzaken van prestatieproblemen.

Om deze doelstelling te bereiken, wordt een toegepaste onderzoeksmethode ge-

bruikt. Eerst wordt een literatuurstudie uitgevoerd naar netwerkmonitoring en loganalyse. Vervolgens wordt een praktijkgerichte case study opgezet binnen het atheneum Dendermonde waar Virtual SmartZone wordt gebruikt. Hierin worden bestaande logs en meldingen geanalyseerd om problemen te identificeren. Op basis van deze analyse wordt een proof-of-concept dashboard ontwikkeld waarmee netwerkbeheerders op een efficiënte manier piekmomenten kunnen monitoren en problemen proactief kunnen aanpakken. (Yin e.a., 2011) Dit onderzoek biedt een meerwaarde voor IT-beheerders en organisaties die afhankelijk zijn van een goed functionerend netwerk.

A.2. Literatuurstudie

Monitoring en logging zijn cruciale aspecten van netwerkbeheer, vooral in omgevingen waar veel netwerkverkeer plaatsvindt, zoals in het onderwijs.(Aquion, 2018) De Virtual SmartZone, een cloud-gebaseerd platform voor netwerkbeheer, wordt vaak gebruikt voor het beheren van draadloze netwerken. Het biedt mogelijkheden voor efficiënte toegangspuntenbeheer, apparatenbeheer en het monitoren van netwerkverkeer in real-time. Bij piekmomenten, zoals begin- en eindtijden van schooldagen of tijdens drukke lesuren, kunnen netwerken enorm belast worden, wat de noodzaak voor goed geconfigureerde monitoring en logging nog belangrijker maakt. (Bashir e.a., 2022)

A.2.1. Netwerkmonitoring en logging

Netwerkmonitoring omvat het consistent controleren van de status en prestaties van een netwerk. Het doel is om problemen te identificeren, zoals congestie, onregelmatigheden in het verkeer of netwerkstoringen. Logging is het vastleggen van netwerkgebeurtenissen en prestaties in logbestanden, zodat netwerkbeheerders patronen kunnen analyseren en storingen kunnen terugleiden naar specifieke gebeurtenissen. Monitoring- en loggingtools kunnen worden gebruikt om de prestaties te meten, toegang te controleren en waarschuwingen te genereren bij afwijkingen. (Kovács e.a., 2020)

A.2.2. Monitoringbehoeften in scholen

Beheer van draadloze netwerken: Scholen hebben vaak draadloze netwerken die veel apparaten ondersteunen, van laptops tot tablets en smartphones van leerlingen, docenten en medewerkers. (Wireless, 2025) Beveiliging: Scholen hebben te maken met gevoelige gegevens, zoals studentinformatie en onderzoeksdata, die goed moeten worden beschermd tegen inbreuken of misbruik. Gebruik van cloudgebaseerde applicaties: Veel onderwijsinstellingen maken gebruik van cloudgebaseerde tools en platforms voor onderwijs, zoals Google Classroom, Microsoft Teams, en Office 365. Monitoring moet zich dus niet alleen richten op de lokale infrastructuur, maar ook op cloudgebaseerde toepassingen. (Kovács e.a., 2020) Toegang tot

netwerken tijdens piekmomenten: Het netwerk moet omgaan met grote hoeveelheden gebruikers die gelijktijdig toegang willen krijgen, bijvoorbeeld bij het starten van lesuren of tijdens pauzes.(Aquion, 2018)

A.2.3. Huidige softwareoplossingen voor netwerkmonitoring in scholen

LibreNMS

LibreNMS is een netwerkanalysetool waarmee netwerkverkeer kan worden gedetecteerd en geanalyseerd. Het biedt uitgebreide functionaliteit voor netwerkmonitoring en is vooral geschikt voor het monitoren van virtuele netwerken. LibreNMS ondersteunt het automatisch ontdekken van netwerkapparaten, het verzamelen van prestatiegegevens en het instellen van waarschuwingen bij ongebruikelijke netwerkactiviteit. Dit maakt het een nuttige tool voor het uitvoeren van diepgaande analyses van netwerkgedrag, vooral tijdens piekmomenten waar de belasting op virtuele netwerken kan toenemen. (LibreNMS, 2025)

Prometheus + Grafana

Vaak gebruikt in combinatie voor real-time monitoring van netwerkprestaties. Prometheus verzamelt gegevens over netwerkverkeer, terwijl Grafana deze gegevens visualiseert.(Pragathi e.a., 2024)

PRTG (Paessler Router Traffic Grapher)

PRTG is een platform voor netwerkmonitoring en data-analyse dat specifiek is ontworpen om netwerkverkeer in gedetailleerd formaat te verzamelen en te visualiseren. Het biedt tools voor het monitoren van zowel fysieke als virtuele netwerken en kan helpen bij het identificeren van verkeersopstoppingen, performanceproblemen en hardwarestoringen. PRTG biedt uitgebreide loggingmogelijkheden en kan waarschuwingen genereren bij ongebruikelijke activiteit, zoals netwerkcongestie of verhoogde latency. Dit maakt het bijzonder nuttig in virtuele netwerken, waar verkeer soms snel kan variëren en invloed kan hebben op de netwerkcapaciteit, vooral tijdens piekmomenten. (AG, 2025)

Er zijn dus verscheidene tools om aan monitoring en logging te doen in een virtueel netwerk. Er is nog weinig onderzoek gedaan naar logging en monitoring in een schoolomgeving met Ruckus Virtual SmartZone.

A.2.4. Uitdagingen en Open Vragen

Schaalbaarheid van oplossingen: Scholen kunnen te maken krijgen met pieken in het aantal apparaten dat verbinding maakt met het netwerk, vooral tijdens het begin van schooldagen of leswissels. Is er een tool die goed inspeelt op een netwerk met Virtual SmartZone om piekmomenten te monitoren en loggen? (Bashir e.a., 2022)

Integratie met cloud-applicaties: Met de opkomst van cloudgebaseerde onderwijsplatformen, zoals Google Classroom of Microsoft Teams, wordt het moeilijker om netwerkprestaties te meten, vooral wanneer het netwerkverkeer zowel lokaal als in de cloud plaatsvindt. Hoe kunnen tools deze dynamiek effectief monitoren? (CommScope, 2025)

Kosten en middelen: Veel geavanceerde netwerkmonitoringtools, zoals PRTG, kunnen kostbaar zijn voor kleinere scholen met beperkte middelen. Is er een kosteneffectief alternatief die dezelfde mate van controle en inzicht bieden? (Wireless, 2025)

A.2.5. Verschil in onderzoek

Op onderwijsinstellingen is er overmatig gebruik gemaakt van tools die netwerken monitoren en loggen zonder een Ruckus Virtual SmartZone. Dit onderzoek implementeert dit wel. (Kovács e.a., 2020)

A.3. Methodologie

Dit is een Proof of Concept (PoC) studie waarin de effectiviteit van de Ruckus Virtual SmartZone wordt getoetst in een schoolomgeving. Er zal niet alleen configuratie en werking van de hardware en software gestest worden, maar ook hoe goed de Virtual SmartZone omgaat met realistische omstandigheden (zoals piekmomenten) in het netwerk van atheneum dendermonde.

Eerst wordt er een duidelijke literatuurstudie gedaan. Het doel is het begrijpen van de huidige stand van zaken in netwerkmonitoring binnen scholen, met nadruk op piekmomenten en virtuele netwerken. De literatuurstudie omvat het lezen van artikelen en whitepapers over netwerkmonitoring, tools zoals Ruckus Virtual Smart-Zone, en het gebruik ervan in scholen.

Dan zal testomgeving worden opgezet met de Ruckus Virtual SmartZone en mogelijks andere tools als Ruckus Virtualzone Smartzone alleen niet goed genoeg blijkt te zijn. Hardware wordt geïnstalleerd en software geconfigureerd. Daarna wordt piekbelasting gesimuleerd door gebruik te maken van de scholieren die op piekmomenten gebruik maken van het netrwerk. Monitoringtools registreren het verkeer en logs.

Vervolgens zullen verzamelde logbestanden worden geanalyseerd om de effectiviteit van de tools te beoordelen.

Op basis van de resultaten wordt een eindrapport geschreven met conclusies en aanbevelingen voor scholen over netwerkmonitoringtools. Het bestaat dus uit 5 fasen waarbij fase 1, 2 en 3 het meeste tijd zal innemen.

A.4. Verwacht resultaat, conclusie

Er wordt verwacht gedetailleerde inzichten in de prestaties van netwerkmonitoringtools zoals Ruckus Virtual SmartZone, LibreNMS... tijdens piekmomenten. De belangrijkste data omvatten netwerkbelasting (Mbps), responstijd voor waarschuwingen, en de gedetailleerdheid van logs. Grafieken zullen netwerkverkeer en responstijden in real-time tonen, wat de effectiviteit van de tool bij piekbelasting laat zien.

Het onderzoek zal ervoor zorger dat er een goede monitoring- en loggingoplossing is voor scholen voor het identificeren op basis van prestaties tijdens piekmomenten, met focus op snelheid, nauwkeurigheid van waarschuwingen en loggedetail. De Ruckus Virtual SmartZone zal goed presteren, maar andere tools kunnen mogelijks betere loganalyse bieden.

Dit onderzoek biedt school-IT-beheerders concrete aanbevelingen voor netwerkmonitoring tijdens drukke periodes, wat zorgt voor stabiele netwerken en betere prestaties in het onderwijs.

Bibliografie

- AG, P. (2025). PRTG Manual. https://manuals.paessler.com/prtgmanual.pdf
- Aquion. (2018). Systems Monitoring for Dummies. https://www.aquion.com.au/wp-content/uploads/2018/12/Systems-Monitoring-for-Dummies.pdf
- Bashir, S., Hussain, M., Ghulam, M., & Zubair, S. (2022). Network Monitoring and Management Techniques: A Survey. *Webology*, *19*(2), 245–258. https://www.webology.org/data-cms/articles/20220123085203amWEB19223.pdf
- CommScope. (2025). Ruckus Virtual SmartZone 3000 Series Administrator Guide. https://docs.commscope.com/bundle/sz-600-adminguide-sz300vsz/page/ GUID-E2336555-726C-4699-88AI-BB6D3DI50414.html
- Kovács, Á., Varga, S., Cziráky, L., & Benkő, Z. (2020). A comprehensive review of network monitoring and traffic analysis techniques for cloud-based systems. PeerJ Computer Science, 7, e489. https://doi.org/10.7717/peerj-cs.489
- LibreNMS. (2025). LibreNMS. https://www.librenms.org/
- Nwakeze, O. (2023). The Role of Network Monitoring and Analysis in Ensuring Optimal Network Performance. *ResearchGate*. https://www.researchgate.net/profile/Osita-Nwakeze/publication/382524010_THE_ROLE_OF_NETWORK_MONITORING_AND_ANALYSIS_IN_ENSURING_OPTIMAL_NETWORK_PERFORMANCE/links/66a151248be3067b4b1575ad/THE-ROLE-OF-NETWORK-MONITORING-AND-ANALYSIS-IN-ENSURING-OPTIMAL-NETWORK-PERFORMANCE.pdf
- Pragathi, R., e.a. (2024). Research on Network Monitoring and Analysis. *International Journal of Computer Applications*, 186(38), 123–130. https://doi.org/10.5120/ijca2024923873
- Wireless, R. (2025). *Ruckus Virtual SmartZone (vSZ) Documentation*. https://support.ruckuswireless.com/products/83-virtual-smartzone-vsz?open=document#sort=relevancy&f:@source=[Documentation]&f:@commonproducts=[vSZ]
- Yin, Z., Zhang, T., Li, X., Xie, X., & Song, S. (2011). Monitoring Wireless LANs with A Robust and Scalable Architecture. *ACM Transactions on Computer Systems*, 29(2), 1–23. https://doi.org/10.1145/2076796.2082137